

COM ES CONSTITUEIX UNA ASSOCIACIÓ

1. Què és una associació?

Una associació és una agrupació estable de persones constituïdes formada per **tres o més membres** que s'uneixen de manera **voluntària, lliure i solidària** per aconseguir, **sense afany de lucre**, una finalitat comuna d'interès general o particular i s'organitza democràticament, per tal d'assolir un objectiu comú mitjançant la realització d'activitats col·lectives.

Abans de crear una associació, és recomanable que ens plantegem les següents qüestions:

- **Què volem fer?**
- **Per què volem crear una associació?**
- **Quins objectius volem aconseguir?**
- **A qui ens adreçarem?**

També ens haurem de plantejar **si ja existeix alguna entitat que sigui similar a la que volem crear** per tal d'unificar esforços i optimitzar recursos. Per això, podeu consultar [el cens d'entitats del CRAJ](#) on trobareu els àmbits i les dades de contacte de totes les entitats inscrites.

D'altra banda és important també que tinguem clar que una associació, en tant que entitat sense ànim de lucre, no és una oportunitat d'autoocupació. A tal efecte potser seria més coherent valorar altres formes jurídiques, com per exemple la cooperativa. Per més informació podeu consultar la [Fitxa Temàtica 25 Les Cooperatives](#) o bé la [Guia d'Autoocupació](#) del Consell de la Joventut de Barcelona.

Si tenim clares aquestes respostes, és que estem en disposició d'iniciar els tràmits legals per a crear una associació.

Normativa aplicable en la constitució d'una associació

- * Llei orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del dret d'associació (BOE 73, de 26-3-2002).
- * Llei 4/2008, de 24 d'abril, del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques. DOGC núm. 5925, de 21.07.2011.

2. Quins passos heu de seguir per a crear una associació?

a) Aspectes organitzatius

Per a crear una associació, cal saber ben bé **què és allò que volem aconseguir** (finalitat de l'entitat) i **com ho farem** (metodologia i organització).

Quan iniciem un projecte, la nostra voluntat de fer propostes és infinita i per això és molt recomanable intentar contextualitzar-les en **una planificació en la que es reflecteixin els objectius i les activitats** que volem desenvolupar, que estigui en sintonia amb la realitat de l'entorn en el que volem desenvolupar la nostra associació.

b) Requisits legals

La normativa exigeix que l'associació sigui creada per un **mínim de tres persones** que, una vegada reunides, prenen els següents acords:

- **Constituir l'associació.**
- **Aprovar els estatuts que regularan el seu funcionament.**
- **Escollir la primera junta directiva (o els òrgan de govern que s'hagi previst als estatuts).**

Per norma general, la junta directiva es compon de President/a, Secretari/a, Tresorer/a i els / els Vocals. Les úniques figures obligatòries són la de President i de Secetari. Si l'assemblea ho considera oportú, els estatuts podrien preveure l'existència d'altres càrrecs electes, per exemple, Sots - Presidents, Sots Tresorers, Vocal de cultura, responsable de relacions exteriors...

És recomanable que a la Junta Directiva, si és possible, hi hagi al voltant d'uns 5-7 membres aproximadament, i que siguin representatius de tots els membres de l'associació, és a dir, que sigui **heterogènia**: que hi hagi tots els perfils de socis de l'entitat.

c) Documentació necessària per a la tramitació

Presentar 3 documents: [Sol·licitud](#) [Acta fundacional](#) [Estatuts](#).

1. Sol·licitud: Document de tràmit per a poder constituir una associació. Es pot demanar de dues maneres: presencialment o en línia. Encara que es faci en línia, el darrer pas que és **presentar la documentació, caldrà fer-lo presencialment ja que caldrà pagar la taxa corresponent**. Si no ho feu en línia, haureu d'omplir allí mateix el document de tràmit (podeu veure'l a l'enllaç de sobre).

El pagament de la taxa es pot fer a qualsevol oficina de "La Caixa" o a través dels seus caixers automàtics "Servicaixa".

El resguard que s'obté després d'haver fet el pagament cal adjuntar-lo al formulari de sol·licitud com a justificant. La justificació del pagament de la taxa només s'exigeix en el moment d'iniciar la prestació del servei. Si es presenta documentació complementària relativa a un expedient en tràmit, no s'ha de tornar a pagar la taxa.

2. Acta fundacional: Document, **signat per tots els socis i sòcies fundadores**, on hi ha de constar, a banda que són (o no) majors d'edat: **nom, cognoms, domicili i fotocòpia del DNI o NIF** (aquest últim si es tracta de persones jurídiques). A l'acta, amb la **data i la lloc** de la reunió, hi han de figurar els tres acords esmentats anteriorment, és a dir:

- **1r La constitució de l'associació.** S'hi ha de consignar concretament la denominació social, que ha de coincidir exactament amb la que figuri en els estatuts (per exemple, Associació Juvenil xxx / Associació Juvenil Cultural xxx, Associació Juvenil Estudiantil xxx, etc.).
- **2n L'aprovació dels estatuts.**

- **3r L'elecció de la junta directiva.**

3. Estatuts: Consta dels principis bàsics pels quals es regirà l'associació. S'han de confeccionar sobre la base de les finalitats que es proposi dur a terme l'entitat. Han d'estar **datats i signats per a les persones sòcies fundadores**. Hi ha de constar necessàriament:

* Denominació:

- Activitats i finalitats determinades
- Domicili
- Àmbit

* Òrgans directius i forma d'administració:

- Admissió i pèrdua de la qualitat de soci/a
- Règim disciplinari
- Drets i deures
- Procediment de modificació dels estatuts
- Patrimoni fundacional i règim econòmic
- Dissolució i destinació del patrimoni social

Tant de l'**acta fundacional** com **dels estatuts** caldrà tenir-ne **dues còpies originals degudament signades** (amb les firmes a cada una de les pàgines dels estatuts i fetes a mà, no fotocopiades). Una còpia se la quedarà el **Departament de Justícia** i l'altre serà segellada.

4. La identitat de totes les persones sòcies fundadores: Per a finalitzar correctament el tràmit cal adjuntar la documentació que acrediti la identitat de les persones que funden l'associació. En aquest sentit seran suficients, bé el DNI o NIE, o el passaport o bé el permís de residència.

La resolució favorable que fa efectiva la constitució de l'associació i atorga un NIF, triga almenys tres mesos.

3. Qui l'ha d'entregar?

La documentació ho pot entregar qualsevol membre de l'associació sempre i quan tota la documentació estigui degudament signada i complimentada **pel representant legal de l'entitat**. Els documents a entregar són **sol·licitud, estatuts i acta fundacional**.

4. On s'ha d'entregar la documentació?

Es pot entregar a **qualsevol Registre de la Generalitat de Catalunya** però, és molt adient portar-ho directament al **Departament de Justícia (Pau Claris, 81)** ja que així l'entrega és directe i es redueix el temps de resolució.

5. Perquè és important registrar la nostra associació?

La normativa exigeix la inscripció de l'associació al Registre d'Associacions. Aquesta inscripció és obligatòria a efectes de publicitat però cap cas ens atorga la personalitat jurídica.

No obstant, és del tot recomanable inscriure-la per:

- Poder **rebre subvencions** per les administracions públiques.
- Registrar un **NIF propi** de l'entitat per emetre o rebre factures a nom de l'entitat.

- Dotar-nos d'**un nom** i una experiència amb exclusivitat.
- Que l'entitat **respongui de les obligacions** concretes amb terceres persones.

La Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques porta el registre de les associacions de règim general. En queden excloses, perquè tenen registres específics, les associacions polítiques, les religioses, les esportives de competició oficial i les professionals que regulen drets laborals (sindicats i patronals).

6. **Qui pot crear una associació juvenil?**

Poden crear una associació juvenil les **persones físiques majors d'edat i menors emancipades**, i els **menors no emancipats de més de 14 anys amb el consentiment** -documentalment acreditat- de les persones que hagin de suplir la seva capacitat d'obrar (tutors legals). També, poden fer-ho les persones jurídiques privades i públiques, les persones de més de 14 anys (per sí mateixes, quan es tracti d'associacions juvenils) i els representants de les persones esmentades.

7. **Sol·licitud del NIF (Número d'Identificació Fiscal)**

Per a iniciar les vostres activitats (emetre o rebre factures o obrir un compte corrent, per exemple) cal que tingueu **el NIF** (Número d'Identificació Fiscal). El NIF és allò que identifica a l'associació a efectes tributaris davant de tercers

El NIF s'atorga uns mesos després de presentar els papers per a constituir l'associació (quan es resol favorablement el procés), però si no podeu esperar, el mateix dia que es tramita la constitució es pot sol·licitar un **NIF provisional**. El procés de sol·licitud en ambdós casos es molt similar.

7.1 On es sol·licita?

El NIF se sol·licita a l'**Administració de l'Agència Estatal de la Administració Tributaria** (Agència Tributaria) del Districte que correspongui segons el domicili fiscal de l'entitat.

[Consulteu les adreces aquí.](#)

7.2 Qui l'ha de demanar?

L'ha de demanar el representant legal de l'entitat (President).

7.3 Quina documentació cal presentar?

Depèn de si es demana el NIF provisional o el NIF definitiu.

NIF provisional

Fins que no es completa el registre de l'associació i Justícia ens torna els estatuts originals amb el nº de registre, no podem demanar el NIF. Com que aquest procés triga uns 3 mesos, es contempla la possibilitat de demanar el NIF provisionalment. Per a fer-ho, s'ha d'aportar la següent documentació

- Còpia de la **sol·licitud d'inscripció al Registre d'Associacions de la Generalitat de Catalunya**.
- Original segellat per Justícia i còpia de l'**Acta Fundacional**.
- Original segellat per Justícia i còpia dels **Estatuts**.
- **Declaració censal (model 036)**, amb la casella 110 marcada, que podeu trobar al web de l'[Agència Tributària](#) o comprar a qualsevol estanc.
- Original i còpia del **DNI** del representant legal de l'associació (president).

NIF definitiu

Quan es completa el procés de registre de l'associació, Justícia ens facilitarà l'original dels estatus amb el nº de registre imprès. Aleshores podrem demanar el NIF definitiu. Per a fer-ho, necessitarem:

- Còpia de la **sol·licitud d'inscripció al Registre d'Associacions de la Generalitat de Catalunya**.
- Original amb el nº de registre entregat per Justícia i còpia de l'**Acta Fundacional**.
- Original amb el nº de registre entregat per Justícia i còpia dels **Estatuts**.
- **Declaració censal (model 036)**, amb la casella 110 marcada (o, si ja havíeu demanat el NIF provisional, amb la casella 120 marcada), que podeu trobar al web de l'**Agència Tributària** o comprar a qualsevol estanc.
- Original i còpia del **DNI** del representant legal de l'associació (president).

8. Obligacions Fiscals

Pel que fa a les obligacions fiscals de l'associació, podem demanar l'exempció de l'**IAE** i/o l'exempció de l'**IVA**. Tot seguit explicarem com i qui pot sol·licitar aquestes exempcions; no oblideu que, a part d'aquest dos impostos, existeixen d'altres obligacions que l'entitat ha d'assumir. Per saber-ne més de la **resta d'obligacions fiscals de l'entitat**, podeu consultar la **Fitxa Temàtica número 17 'La Fiscalitat a les Associacions'**.

a) Sol·licitud d'exempció de l'Impost sobre Activitats Econòmiques (IAE)

L'Impost sobre Activitats Econòmiques (IAE) és un impost que **grava la realització d'activitats econòmiques**; grava el simple lliurament de béns i prestació de serveis.

Cal destacar que **no cal que hi hagi ànim de lucre**, que es realitzi de forma habitual o que existeixi contraprestació econòmica per haver-lo de pagar.

És fàcil pensar, doncs, que si la nostra entitat no realitza activitats econòmiques, aquest impost no ens afecta, però **qualsevol entitat que presti qualsevol lliurament de béns o serveis**, com ara l'organització d'uns campaments, un concert, una conferència, venda de llibres, de flors o samarretes... estaran sotmeses a la presentació de l'impost però només les que generen un volum d'ingressos superiors al superior al 1.000.000 d'euros l'hauran de pagar.

Qui pot demanar l'exempció de l'impost?

Les associacions que no arriben a aquest volum d'ingressos n'estan exemptes del seu pagament automàticament, sigui quina sigui la seva activitat. També poden estar exemptes de pagar-lo, les associacions que, tenint un volum d'ingressos superiors a 1.000.000 d'euros, portin a terme les següents activitats:

1. Les associacions que, complint determinats requisits, entreguin béns i prestin serveis relacionats amb **activitats d'ensenyament**.
2. Les fundacions i associacions de **disminuïts físics, psíquics i sensorials**, per les activitats de caràcter pedagògic, científic, assistencial, rehabilitació i d'ocupació per a l'ensenyament, rehabilitació i tutela dels discapacitats que portin a terme.
3. Les fundacions i associacions declarades d'**Utilitat Pública**, per les activitats que estiguin relacionades amb el seu objecte social.

Com i a on es declara aquest impost?

S'ha de presentar a l'**Agència Estatal de l'Administració Tributària** del domicili fiscal de l'associació mitjançant la declaració censal, **model 036** (en el cas de les associacions exemptes del pagament). **Consulteu les adreces aquí**.

Cada quan s'ha de notificar?

Sempre que hi hagi o bé **un alta en les activitats** (presentar una declaració d'alta) o quan es **produeixen canvis en les condicions** sota les quals es porten a terme les activitats: tipus d'activitat, domicili, metres quadrats ocupats, etc. (presentar una declaració de modificació) o quan s'**acabin les activitat** (presentar una declaració de baixa).

IMPORTANT: Recordeu que encara que **estiguem exemptes de pagar** l'impost, cal complir-ne les formalitats de tipus administratiu (altes, baixes, modificacions...).

b) Sol·licitud d'exempció de l'Impost sobre el Valor Afegit (IVA)

L'Impost sobre el Valor Afegit és un tribut que **grava els lliuraments de béns i serveis, amb contraprestació monetària**, realitzades per les entitats en el desenvolupament de les seves activitats. Cal tenir en compte que **no són les associacions les que estan exemptes de l'impost sinó algunes de les activitat, béns i serveis que porten a terme**. En concret:

- Serveis mèdics i sanitaris
- Serveis de caràcter social prestats per entitats de caràcter social
- Serveis relacionats amb l'educació
- Serveis relacionats amb l'esport.
- Serveis culturals prestats per entitats de caràcter social.
- Quotes dels socis.

L'associació serà considerada com de "caràcter social" sempre que:

- a) **No tingui finalitat lucrativa** i dediqui els beneficis, en el cas de que n'hi hagi, en el propi projecte.
- b) Els **carrecs** de president o representant legal no siguin remunerats i no tinguin interès en els resultats econòmics de l'explotació.
- c) En general, **els i les socis/es o membres participants i els seus cònjuges o familiars fins a segon grau inclòs no siguin els principals destinataris** de les activitats exemptes ni gaudeixin de condicions especials en la prestació dels serveis.

Quan es compleixin aquestes condicions, podran aplicar les exempcions de serveis socials i culturals de forma automàtica.

Totes les entregues de béns i serveis, no incloses dins de les esmentades a dalt, estaran subjectes a l'IVA.

Per acabar, les entitats que no facturin cap servei que quedi fora de l'àmbit d'aquestes exempcions passaran a ser consumidors finals i no tindran cap possibilitat de recuperar l'IVA suportat a les seves compres.

9. La gestió de l'entitat

La normativa exigeix que totes les associacions portin els llibres següents:

a) Llibres de comptabilitat: Les associacions han de portar un llibre diari i un llibre d'inventaris i comptes anuals, llevat que no estiguin obligades a presentar la declaració de l'impost de societats. En aquest cas, només estan obligades a portar un **llibre de caixa on** es detallin els ingressos i les despeses.

- **Llibre diari:** S'hi ha de consignar dia a dia les operacions relatives a l'activitat. Tanmateix, s'hi poden fer anotacions conjuntes dels totals de les operacions per períodes no superiors a un mes si aquestes es detallen en altres llibres o registres concordants.
- **Llibre d'inventaris i comptes anuals:** S'ha d'obrir amb l'inventari inicial i s'hi han de transcriure anualment l'inventari de tancament de l'exercici i els comptes anuals.

b) Llibre d'actes: Ha de contenir les actes de les reunions dels òrgans col·legiats, autenticades de la manera que estableixin els estatuts o, si no ho estableixen, amb la signatura del secretari i el vistiplau del president de l'òrgan. Es poden obrir llibres d'actes separats per als diversos òrgans, però s'han d'agrupar en un de sol al final de l'exercici corresponent.

c) Llibre d'associats: Ha de contenir una relació actualitzada dels associats i hi ha de constar, almenys, les dates d'alta i de baixa de l'associació, el nom i cognoms i el domicili.

d) Llibre de voluntaris: Ha de contenir una relació dels voluntaris que col·laboren amb l'associació amb una descripció mínima de la tasca que fan i de la seva capacitació específica, si en tenen.

No cal legalitzar els llibres de registre de les persones associades, els llibres d'actes, els llibres d'inventaris de béns, els llibres de comptabilitat i el llibre de personal voluntari.

10. Webs d'interès

Informació i tràmits:

- Departament de Justícia (associacions) <http://justicia.gencat.cat/ca/>
Pau Claris, 81 - 08010 Barcelona
- Agència Tributaria: www.agenciatributaria.es

Serveis per a les entitats:

- Centre de Recursos per a les Associacions Juvenils de Barcelona: <http://crajbcn.cat/>
- Torre Jussana - Serveis Associatius: <http://www.tjussana.cat/>

Ajuntament de Barcelona:

- Participació Ciutadana: <http://governobert.bcn.cat/ca/participacio>
- Institut Municipal d'Hisenda de Barcelona: <http://ajuntament.barcelona.cat/hisenda/ca>

Consell Comarcal del Barcelonès. «Barcelonès Jove»:

- Portal Jove: www.barcelonesjove.net

Generalitat de Catalunya:

- Secretaria de Joventut: http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/joventut/
- Portal Jove: <http://jovecat.gencat.cat/ca/>

Associacionisme i Voluntariat:

- Servei Català del Voluntariat: www.voluntariat.org
- Xarxa associativa i de voluntariat de Catalunya: www.xarxanet.org
- Federació Catalana de Voluntariat Social: <http://www.voluntaris.cat/quisom>
- Federació d'ONGs i entitats per la justícia social: <http://www.lafede.cat>

Finalment, recordeu que per a qualsevol dubte podeu demanar una assessoria gratuïta sobre la constitució de l'associació a través del telèfon **93 265 52 17** o al correu craj@crajbcn.cat.